

TIJDSCHRIFT HISTORISCHE VERENIGING GEMEENTE BEILEN

Jaargang 9 - nummer 2
april 1997

REIS DOOR DE NACHT

Eén van de verzetsmensen in Hooghalen was de schrijver Anne de Vries. Tijdens de oorlogsjaren heeft hij gegevens verzameld, die hij noteerde om ze vervolgens te verstoppen achter de balken op de zolder van Villa Dennerode, een nabijgelegen woning. Voor verschillende van zijn publikaties heeft hij deze gegevens gebruikt. Hierbij kan gedacht worden aan zijn bijdragen in Het Grote Gebod, Gedenkboek van het verzet in LO en LKP en zijn boek over het leven van verzetsstrijder Johannes Post.¹⁾ Wat tot dusver onbekend is gebleven, is het feit dat hij ook zijn kennis van de gebeurtenissen in de oorlogsjaren in de gemeente Beilen gebruikt heeft voor het schrijven van de omnibus Reis door de nacht.

Overzicht

Het eerste deel van *Reis door de nacht*, *De duisternis* in verscheen in 1951. Tussen genoemd jaar en 1958 verschenen vervolgens de delen *De storm steekt op*, *Ochtendgloren* en *De nieuwe dag*. Later werden de afzonderlijke delen gebundeld in de omnibus *Reis door de nacht*. In het boek wordt het leven van de familie De Boer in de oorlogsjaren 1940-1945 beschreven.

Anne de Vries.

Het eerste deel begint met de verhuizing van de familie De Boer in de meidagen van 1940 uit Zeist naar Drenthe. Vervolgens wordt de reis naar het westen in de eerste oorlogsdagen van 1940 beschreven. In dit deel staan de belevenissen van het gezin in het westen van het land (Den Haag en Rotterdam) centraal. Het deel eindigt met de terugkeer in Drenthe.

Het tweede deel handelt over de gebeurtenissen in de eigen woonomgeving. De familie De Boer komt in het verzetswerk terecht, helpt onderduikers en piloten en bevrijdt een joods meisje uit het kamp Westerbork. Het boek eindigt met verraad door een 'foute' buurman en het in vlammen opgaan van de woning van de familie De Boer. Het gezin De Boer valt uiteen.

In het derde deel lezen we over zoon Jan, die aansluiting vindt bij de verzetsgroep van oom Hein. Nadat een aantal verzetsdaden zijn beschreven,

wordt verteld hoe Jan de Boer uiteindelijk gearresteerd wordt en een tijdje vastzit. Als hij naar de Veluwe wordt gebracht om gefusilleerd te worden, weet hij te ontsnappen.

Het laatste deel handelt weer over gebeurtenissen in Drenthe vanaf juni 1944. Opnieuw is Jan de Boer, nu met zijn jongere broer Frits, actief in het verzet. Ook wordt verhaald van gebeurtenissen in Nederland en in Europa: de slag bij Arnhem, de spoorwegstaking, de landing in Normandië, etc.

Herkenbaar

In de inleiding van dit artikel is al gesteld, dat Anne de Vries gebeurtenissen uit de oorlogsjaren in de gemeente Beilen gebruikt heeft voor dit jeugdboek. Wie goed op de hoogte is van het oorlogsgebeuren in deze gemeente, kan uit de verschillende beschrijvingen van personen en gebeurtenissen de echte personen en de juiste gebeurtenissen destilleren. In deze bijdrage wordt een aantal voorbeelden genoemd, die voor bewoners en oud-bewoners van de gemeente Beilen duidelijk herkenbaar zijn.

Voor dit artikel is de elfde druk van *Reis door de Nacht* gebruikt.²⁾ Citaten uit het boek zijn cursief aangegeven. De meeste gegevens voor dit artikel zijn ontleend aan de concepttekst van het boek over de oorlogsjaren in de gemeente Beilen. Zij zijn daarom niet geannoteerd.

Anne de Vries

Anne de Vries werd op 22 mei 1904 geboren in Kloosterveen, gemeente Assen. Hij groeide op in Assen. Na tuinman en drukkersleerling te zijn geweest, volgde hij in de avonduren een opleiding tot onderwijzer. Hij was hiertoe aangezet door de hoofdredacteur van de *Drentsche en Asser Courant*, J.L. de Boer. Deze had in de twintiger jaren de schrijverstalenten van De Vries ontdekt.

Verondersteld mag worden, dat de familienaam De Boer door De Vries als een hommage aan de oudhoofdredacteur gebruikt is.

Na achtereenvolgens onderwijzer te zijn geweest in Exloërmond, Zeist en Ermelo keerde hij weer terug naar Zeist. In 1936 woonde hij in Mepperveld, waarna hij nog drie jaar in Driebergen woonde, alvorens in de meidagen van 1940 naar Drenthe te verhuizen.

Reis door de nacht

Drenthe

Anne de Vries begint het eerste deel met het vertellen van de verhuizing van de familie J. de Boer in de meidagen van 1940 vanuit Zeist naar Drenthe. Hij beschrijft vervolgens de prachtige woonomgeving met in de nabijheid van de woning een boomgaard met peren- en appelbomen.

Het woonhuis van Anne de Vries, halverwege Beilen-Hooghalen.

Vete

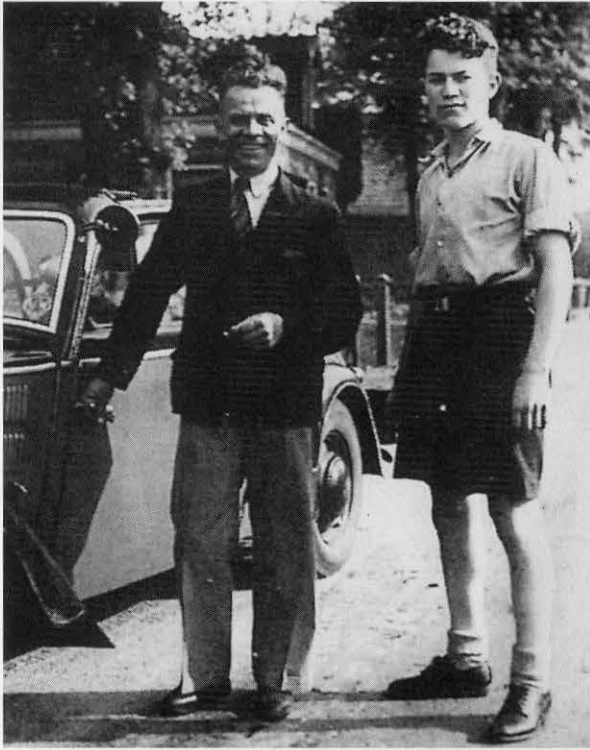
Tussen twee burens van Anne de Vries, Hayer en Ebbinges, bestond voor de oorlog een jarenlange vete.³⁾

Op bladzijde 9 wordt verteld over een vijftien jaar oude vete tussen de burens van de familie De Boer, de landbouwers Harm Barelds en Freerk Bouwmeester, die op de dag van de Duitse inval voor het eerst sinds lange tijd weer met elkaar spraken.

De storm steekt op

DKW

In het tweede deel treffen we ook veel herkenbare dingen aan. Op de pagina's 139 en 140 beschrijft De Vries de wagen van de familie De Boer: een DKW. In de tekst lezen we ook, hoe het bezit van een auto in de oorlogsjaren verantwoord werd tegenover hen van wie een auto was afgenomen of die het bezit van een auto zagen als het heulen met de vijand. De auto was immers nodig voor het

De DKW van Anne de Vries, rechts zijn zoon.

het hele dorp overhoop en werd door ieder geminacht en gehaat.

Dezelfde typering vinden we ook terug in de processtukken ten aanzien van de rechtszaak tegen G. Sybenga sr. van na de oorlog. Op 2 augustus 1943 was de boerderij van Sybenga door brand verwoest. Hij zou direct na de brand zijn buurman Anne de Vries beschuldigd hebben van brandstichting, terwijl hij de brandweer- en politiemannen uit

De boerderij van G. Sybenga sr.

verzetwerk. Daarom was het aanvragen van een vergunning bij de Duitse instanties moreel gezien ook gewettigd.

Gaf Anne de Vries hiermee impliciet aan, waarom hij gedurende de oorlogsjaren steeds in een auto was blijven rijden?

Kampeervagen

Op bladzijde 153 wordt beschreven, hoe de kampeervagen van de familie De Boer verplaatst werd naar het bos achter de woning. Hierin was voortaan plaats voor onderduikers en piloten.

In het bos achter de tuin van Anne de Vries stond in de oorlogsjaren een kampeervagen. Hier hebben verschillende onderduikers voor een kortere periode, meestal één nacht, een schuilplaats gehad.

Walinga

In *De storm steekt op* treffen we op blz. 157 een beschrijving aan van de buurman van De Boer, Walinga: *Want hij (Walinga - red.) lag bijna met*

Beilen van sabotage verdacht. Zowel De Vries als de brandweermannen werden vervolgens in Hoogeveen een dag vastgehouden door de Duitsers. Na de oorlog werd Sybenga ervan beschuldigd, dat zijn verdachtmakingen de oorzaak was van het feit, dat deze mannen een dag hadden vastgezet en hij hen door zijn beschuldigingen in levensgevaar had gebracht.

Uit de processtukken blijkt, dat De Vries en Sybenga het niet goed met elkaar konden vinden en dan hebben we het eufemistisch uitgedrukt.⁴⁾ Hetzelfde kan gezegd worden van De Boer en Walinga.

Dit deel van het boek eindigt met het verhaal, dat een bijeenkomst van het verzet in de woning van De Boer (p. 235-236) door verraad van Walinga bekend werd bij de Duitsers. Door de overvalactie brandde de woning van De Boer tot de grond toe af. Eerder gaf ik al aan, dat de boerderij van Sybenga door brand was verwoest! Ook deze brand heeft De Vries voor zijn boek gebruikt, zij het dat hij er wel een behoorlijke draai aan heeft gegeven.

Boerderij De Strank aan de Beilervaart. Hier woonde Lammert Zwanenburg.

Celina Johanna Kuijper (1923-1943).

Hoving

In de verschillende delen van de omnibus wordt landbouwer Hoving enkele keren genoemd als een man, waar je met onderduikers te allen tijde terecht kon en die voor niemand, landwachters of Duitsers, bang was (zie bijvoorbeeld de pagina's 158-161, 171, 178 en 206). Hij was een krachtig, onbuigzame persoonlijkheid met een rotsvast geloofsleven.

Hier zal Anne de Vries gedacht hebben aan Lammert Zwanenburg, woonachtig op de boerderij De Strank aan de Beilervaart.

Ook de beschrijving van het omploegen van een akker met koolzaad door landbouwer Hoving dat bestemd was voor de Duitsers berustte niet op fantasie. De Vries ontleende dit aan het feit, dat Zwanenburg in juni 1943 problemen had met het Bureau van de Landstand, omdat hij zich niet aan de scheurplicht (het omploegen van grasland voor de teelt van bijvoorbeeld koolzaad) hield.³⁾

Joods meisje

Op de bladzijden 186 tot en met 204 wordt het verhaal beschreven over de geslaagde ontsappingsactie van het joods meisje Esther uit het kamp Westerbork. Hierbij werd de hulp ingeroepen van de plaatselijke politiemann Van der Mey en een marechaussee in het kamp, wiens voornaam Nico was. Het verhaal komt overeen met het plan om in de nacht van 21 op 22 augustus 1943 Celina Johanna Kuijper (schuilnaam Thea) uit het kamp Westerbork te bevrijden. Zij was een koerierster van Johannes

Post. Post had voor de bevrijdingsactie de hulp ingeroepen van Anne de Vries en Nico Viëtor. Celina Kuyper weigerde overigens aan een vlucht-poging mee te werken, omdat zij sancties voor haar medegevangenen vreesde.

De Vries liet Viëtor als Van der Mey optreden en gebruikte zijn voornaam, Nico, ter aanduiding van de 'goede' marechaussee in het kamp.

Waar het verhaal in het boek met een goede afloop eindigt, was de werkelijkheid anders. Op dinsdagmorgen 24 augustus 1943 werd Celina op transport gesteld naar Auschwitz, waar zij direct na aankomst vergast werd. Als haar overlijdensdatum is 27 augustus 1943 genoteerd.⁶⁾

Namen

De Vries gebruikt in dit deel van het boek ook vaak namen uit deze streek, zoals Barelds, Hoving en Peeks. Als in een verhaal over een anoniem briefje de initialen van de hoofdpersoon E.d.B. worden genoemd (de 'J' was vergeten), wordt in een telefoonboek gebladerd om te kijken hoeveel personen met deze initialen in aanmerking kunnen komen. Naast een hele rij De Boers wordt ook gevonden E. de Braal (p. 219).

De Vries gebruikte hier de naam van De Braal, die in de Hekstraat een boekhandel dreef.

Ochtendgloren

Schrikaanjagen

In het januarinummer 1997 van dit tijdschrift is een

Boekhandel/Drukkerij C. de Braal.

artikel gepubliceerd over de moordaanslag op politiemann Huizing. In dat artikel werd aangetoond, dat Anne de Vries betrokken was geweest bij de voorbereidingen op deze aanslag.

In de gerechtelijke dossiers van deze politiemann, staat vermeld, dat De Vries zich de aanslag iets anders had voorgesteld. De bedoeling was geweest om Huizing zijn dienstpistool en uniform af te pakken en hem op deze wijze schrik aan te jagen. Op blz. 258 staat: *In een groot dorp op een paar uur afstand was een politiemann, die nodig eens een lesje moest hebben. De man was niet uitgesproken verkeerd en hij was geen lid van de NSB, maar wel een echte dienstklopper, die meende de bevelen van de Duitse instanties blindelings te moeten opvolgen.*

Wie zich het verhaal over Huizing herinnert, zal

opmerken dat een dergelijke beschrijving op Huizing van toepassing was.

Op pagina 260 staan meer aanwijzingen, dat De Vries de aanslag op Huizing beschrijft. Zo moesten de verzetsmensen zich melden op het adres Kerkstraat 12. Ze belden echter bij het verkeerde adres aan, omdat ze zich op de verkeerde weg rond het plein bevonden. Zij hadden juist aan de andere zijde van het plein moeten zijn. De vrouw bij wie ze aanbelden, maakte nog een opmerking over de mooie fiets die het meisje dat aanbelde bij zich had. Wat gebeurde er die avond van 11 maart 1944 daadwerkelijk?

De verzetsgroep van Johannes Post meldde zich bij Viëtor aan de Julianastraat 12, in de oorlogsjaren Koorstraat 12, de straat tegenover de Kerkstraat. Het huisnummer is identiek, De Vries heeft alleen de straatnamen verwisseld.

Een fout van de verzetsgroep was, dat men die avond gebruik maakte van nieuwe fietsen, een gegeven dat De Vries in zijn boek verwerkte.

In het boek van De Vries liep de aanslag goed af. Men wist de agent, die De Vries Bismarck noemde, te overmeesteren en zijn revolver, gummiknuppel en politiepet af te pakken. Tussen zijn overhemd werd een papiertje gefrommeld met daarop een waarschuwing.

In werkelijkheid had de aanslag op Huizing een tragische afloop. Dat was iets wat Anne de Vries niet gewild had. Hij heeft dat in dit gedeelte van zijn boek verwoord.

Oom Hein

Jan de Boer sloot zich aan bij de verzetsgroep van Oom Hein. Op bladzijde 270 staat een typering van deze persoon: *een zeldzaam groot vertrouwen in God. Een man die een geheimzinnige kracht uitstraalde, die allen bezielde.*

Op blz. 282 staat over een mogelijke bundeling van verzetsgroepen het volgende: *Oom Hein had er tot nu toe niet van willen weten; hij was nogal op zich zelf en wilde graag alleen de leiding houden over zijn troepje.*

Wie de *Levensroman over Johannes Post* van Anne de Vries en de biografie over de verzetsman uit Nieuwlande van Hovingh heeft gelezen, weet dat De Vries met de persoon oom Hein Johannes Post

Johannes Post, eind juni 1944.

Lammert Zwanenburg.

bedoelde. Hovingh heeft het over de wens van Johannes Post om met zijn verzetsgroep 'alleen' te werken.⁷⁾

Sylvia

Verzetslieden, onderduikers en personen die hun hulp boden, kwamen in de oorlogsjaren vaak in de problemen, doordat zij verraden werden door Nederlanders die met de Duitse bezetter samenwerkten. Deze vorm van verraad staat ook in het deel *Ochtendgloren*. Ook hiervoor heeft De Vries geput uit zijn kennis over gebeurtenissen in de gemeente Beilen.

In augustus 1944 werd een jonge vrouw, Sylvia⁸⁾, naar de boerderij van Zwanenburg gebracht. In het voorjaar van 1944 had zij op het distributiekantoor te Groningen gewerkt, waar zij was ontslagen. Zij had bonnen en zegels achterover gedrukt voor verzetsmensen. Vervolgens werd zij als koerierster in dienst genomen van de verzetsgroep van M. Veldman. Eind juli 1944 werd deze groep door verraad opgerold. Sylvia werd van dit verraad verdacht. Dit werd nog eens versterkt door het feit, dat zij na haar arrestatie met de SD samenwerkte en in het begin van de oorlog bevriend was geweest met een Duitse SD-er.

Sylvia was een knappe vrouw, die de eigenschap zou hebben nieuwsgierig van aard te zijn. Zij was een type, die mannen gemakkelijk om haar vingers wond, maar bij andere vrouwen weerstanden oproep.

In *Ochtendgloren* wordt Sylvia ten tonele gevoerd. Jan de Boer raakte onder de indruk van Sylvia. *Maar hij zou haar niet willen ruilen voor zijn lieve, hartelijke Trijntje....* (blz. 310).

Op blz. 326 beschreef Anne de Vries de ongezonde nieuwsgierigheid van Sylvia, als zij bij Jan de Boer in het ziekenhuis op bezoek is en diens vriendin Trijntje er ook net is. Trijntje: *Ik moet dat type niet, ik heb een hekel aan dat soort. En wat had ze met mijn adres te maken? Dat vraag je toch niet in deze tijd?* Op blz. 327 wordt beschreven, hoe Anje, een ander lid van de verzetsgroep van oom Hein, had gezien hoe Sylvia bonkaarten verduisterde.

In het laatste deel van het boek, *De Nieuwe Dag*, (blz. 341-350) speelt Sylvia een belangrijke rol bij het oprollen van de verzetsgroep. Ook Jan de Boer wordt door haar toedoen gearresteerd. Zelf werd zij door een ander lid van de groep doodgeschoten.

Hoving

Eerder hebben we al aangegeven, dat De Vries met Hoving landbouwer Lammert Zwanenburg bedoelde. Op blz. 332 lezen we: *... werd de boerderij van Hoving in de nacht door Duitsers en landwacht overvallen. De boer en zoon werden na een kort gevecht overmeesterd, naar het kamp Westerbork gebracht en daar reeds de volgende dag gefusilleerd. Vier ondergedoken joden werden eveneens gevangengenomen...*

Hier heeft De Vries het over de overval van landwachters uit Diever op de boerderij van Zwanenburg op 19 oktober 1944. Van de tekst klopt, dat Zwanenburg is gearresteerd en de volgende dag samen met Hendrik Wiegers en Lambertus Bruulsema door de SD bij het kamp Westerbork is gefusilleerd. De zoon van Zwanenburg, Yntze, was aan arrestatie ontsnapt, omdat hij die bewuste nacht niet thuis was. De bij Zwanenburg ondergebrachte joden zijn die nacht niet gevonden, mede dankzij Sylvia, die hun schuilplaats niet verraadde. Zij zijn dezelfde nacht nog naar de boerderij van J. Oosterveen gebracht.

De nieuwe dag

Ook in het vierde deel van de omnibus, waarin de lotgevallen van Jan de Boer in de periode juni 1944

tot de bevrijding wordt beschreven, vinden we veel zaken terug uit de oorlogsgebeurtenissen in de gemeente Beilen.

Verzetsgroep

Jan de Boer sloot zich in Drenthe opnieuw aan bij een verzetsgroep. Deze stond onder leiding van de eerder genoemde Van der Mey (blz. 392).

Al eerder in dit artikel hebben we gesteld, dat De Vries in de persoon van Van der Mey de Beiler politieman Nico Viëtor beschrijft. Viëtor was na de moordaanslag op Huizing op 22 maart 1944 ondergedoken. Vanuit verschillende onderduikadressen regisseerde hij verscheidene verzetsactiviteiten. Vanaf april 1944 zocht de SD intensief naar hem. Op het eind van de oorlog was hij in Drenthe één van de meest gezochte mannen.

Nico G. Viëtor.

In dit laatste deel van het boek worden verschillende voorvallen beschreven, die De Vries persoonlijk heeft meegemaakt of van horen zeggen heeft. Te denken valt hierbij aan een vliegtuig-aanval op een trein (blz. 381-385), het uitdelen van sinaasappelen aan schoolkinderen (blz. 387), wapendroppings (blz. 394) en de verdedigingswerken (blz. 395).

Naar aanleiding van een wapendropping beschrijft De Vries, dat de gedropte wapens o.a. werden opgehaald door een Friese politieboot.

Deze dropping vond plaats op 7 oktober 1944, het vervoer met de Friese politieboot op 8 en 9 oktober 1944.⁹⁾

Telefoonkabel

Op de blz. 415-417 wordt het doorsnijden van een telefoonkabel door de verzetsgroep van Van der Mey beschreven. Jan de Boer moest de opdracht uitvoeren. De kabel zou in de nabijheid van een boerderij worden doorsgesneden. In verband met te verwachten represaillemaatregelen van de Duitsers zou Jan eerst de boer en zijn gezin waarschuwen en hen aanraden onder te duiken. Toen Jan bij deze boer kwam, lag de vrouw in de bedstee een baby te voeden. Toen de boer hoorde, wat Jan met zijn verzetsgroep van plan was, werd hij kwaad. Waar zou hij met zijn vrouw en kleine kinderen naar toe moeten? Waarom werd de kabel niet doorsgesneden in de nabijheid van boerderijen van NSB-ers?

Jan zwichtte voor de argumentatie van de boer en op aanwijzing van deze boer werd op een andere plaats de kabel vernield.

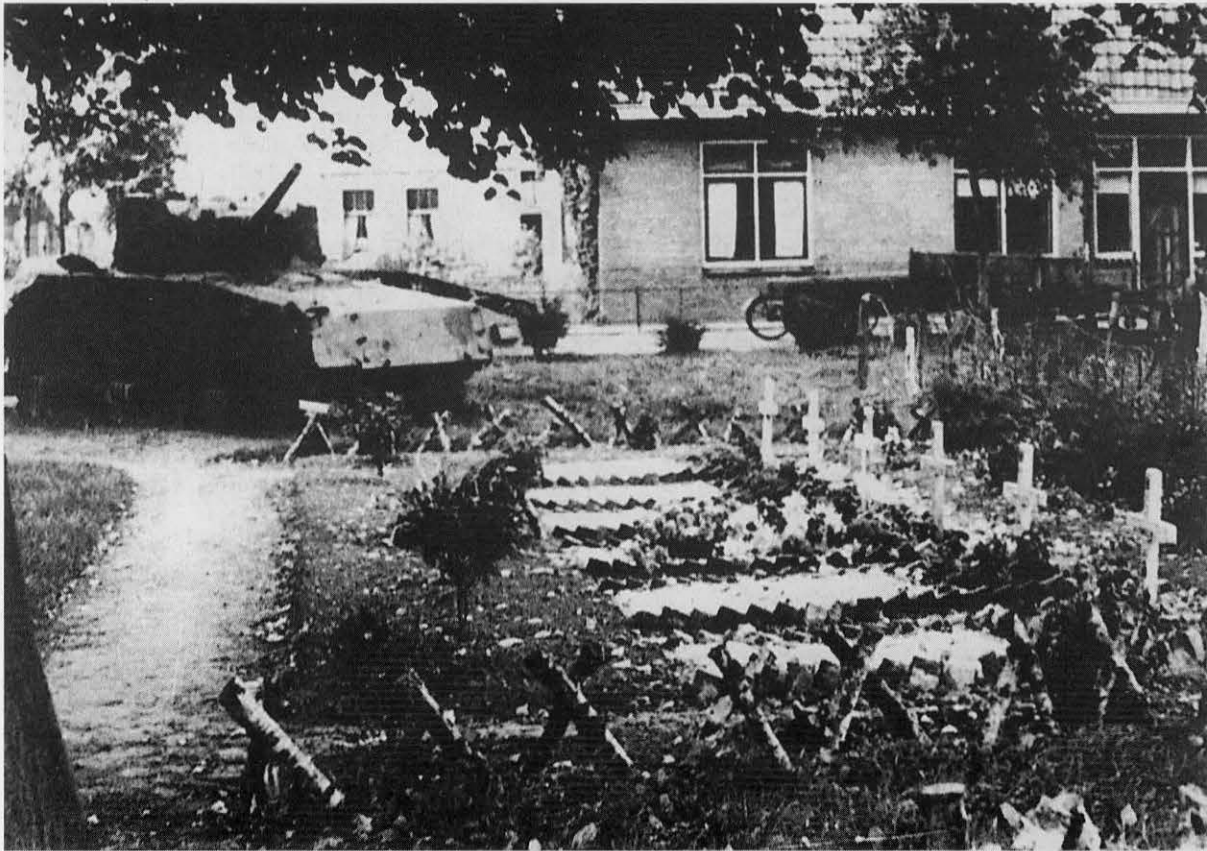
Ook hier putte De Vries weer uit eigen gegevens. In de herfst van 1944 was een telefoonkabel in de nabijheid van Hooghalen doorsgesneden. Een aantal Beilers moesten in het kader van het werken voor de Organisation Todt de herstelwerkzaamheden in opdracht van de Duitsers verrichten.¹⁰⁾

Een nog duidelijker aanwijzing, dat hij goed op de hoogte was van het doorsnijden van de kabel, lezen we in een interview met zijn vrouw Alie G. van Wermeskerken: 'Toen Jaap Veldman een telefoonkabel in de buurt wilde doorknippen - in verband met het jodenkamp in Westerbork - maar mijn man hield hem eraf. Wanneer de Duitsers zoiets ontdekten, brandden ze de huizen aan weerskanten af en ik verwachtte weer een kindje. Dat argument sprak hem zo aan, want zijn vrouw was ook in verwachting.'¹¹⁾

Reinders

In de verschillende delen komen we een aantal malen de NSB-er Geert Reinders tegen. Hier heeft De Vries het over W. de Groot.

In februari 1943 had de SS-er W. de Groot zich in de gemeente Beilen gevestigd. Anne de Vries kende hem uit de uitgeverwereld van voor de oorlog. Vanaf januari 1941 werkte De Groot op de afdeling Pers van het ministerie van Volksvoorlichting en Kunsten. Hier werd hij aanvanke-

De (zes) houten kruisen voor de gesneuvelde geallieerde soldaten. Het huis op de achtergrond is van J. Elslo, verder naar achteren zien we bakkerij Fledderus.

lijk na een conflict geschorst en kreeg vervolgens per 1 oktober 1942 eervol ontslag. Half oktober 1942 kreeg hij een opdracht een onderzoek in te stellen bij de Nederlandse Landstand. Dit onderzoek deed zoveel stof opwaaien, dat De Groot het raadzamer vond uit Den Haag te verdwijnen.

In de zomer van 1942 had Anne de Vries hem eens bezocht en zijn hulp ingeroepen om de Asser manufacturer Nico van der Veen uit de gevangenis van Arnhem vrij te krijgen.

Begin februari 1942 zocht De Vries hem weer op. De SD-er De Kruyff uit Assen zou het op hem op instigatie van de NSB hebben voorzien. Men wilde De Vries zelfs voor tewerkstelling naar Duitsland sturen. De Groot heeft toen van zijn contacten gebruik gemaakt en ervoor gezorgd, dat het onderzoek naar De Vries werd stopgezet. Hij verschaft

De Vries een valse aanstelling bij de Landstand alsmede één van de Filmliga van de NSB. Tijdens het bezoek van De Vries aan De Groot informeerde laatstgenoemde naar woonruimte in Drenthe.

Anne de Vries zag in, dat De Groot van veel waarde kon zijn voor het Drentse verzet en zorgde ervoor, dat hij zich eind februari 1943 in Hooghalen in een woning van zijn buurman, G. Sybenga sr., kon vestigen.¹²⁾ Na de brand op boerderij van Sybenga woonde De Groot in Beilen aan de Stationsstraat no. 24 en op Smalbroek.

De Kruyff komen we in de eerste twee delen als Schram tegen. Hij wordt in het verhaal door het verzet geliquideerd (p. 229). In werkelijkheid was op De Kruyff op vrijdagavond 16 juli 1943 een aanslag gepleegd door twee leden van de verzetsgroep van Johannes Post, Nico (schuilnaam voor

Jan Naber) en Victor (schuilnaam voor Albert Rozeman). De Kruijff overleefde de aanslag.¹³⁾ Nadat De Kruijff was hersteld, zou De Groot bij de SD in Assen er op hebben aangedrongen de man naar de Achterhoek over te plaatsen, hetgeen ook gebeurd is.¹⁴⁾

Op verzoek van de verzetsmensen Nico Viëtor, Anne de Vries en Klaas Westerbeek bleef De Groot in Beilen lid van de NSB en de SS. In die hoedanigheid heeft hij het de plaatselijke landwachtafdeling behoorlijk lastig gemaakt en heeft hij veel voor het Beiler verzet betekend.

Op blz. 398 wordt Reinders als een goede NSB-er getypeerd, ...*die in werkelijkheid het vaderland diende...* en op blz. 405 staat: *Geert Reinders, de pseudo-NSB-er.*

De bevrijding

De bevrijding laat De Vries plaatsvinden op een donderdag in april (blz. 468). Vervolgens wordt de politieman Van der Mey commandant op het gemeentehuis.

In werkelijkheid werd het dorp Beilen en het noordelijk gedeelte van de gemeente op donderdag 12 april 1945 bevrijd en zwaaide Viëtor als commandant van de Binnenlandse Strijdkrachten de scepter in bevrijd Beilen.

Over de oorlogshandelingen staat op blz. 469 ...*Aan de overkant van de weg, aan de rand van een akker, hadden de Canadezen hun doden begraven. Vier eenvoudige kruisen stonden daar naast elkaar...*

In Hooghalen sneuvelden op 12 april 1945 zes geallieerde soldaten: Allan Lloyd Chambres, Howard Carson, Vincent J. Chevalier en R.W. Finch, Frederick W. Lockinger, Joseph Yurkiw.

Tot slot

Wie in de toekomst het nog te verschijnen boek over de oorlogsjaren in de gemeente Beilen en vervolgens de omnibus *Reis door de Nacht* leest, zal veel punten van overeenkomst herkennen, waarschijnlijk meer nog dan hier in deze bijdrage is opgesomd.

Aan de totstandkoming van dit artikelen hebben meegewerkt: W. Bazuin-Brinkman, T.L. Kroes en H.J. Vos.

Noten:

- 1) *Het Grote Gebod. Gedenkboek van het verzet in LO en LKP*, Kampen, 1989.
Toen Anne de Vries zijn gegevens verzamelde, was het de bedoeling een boek te gaan schrijven over de verzetsgroep Trouw, waarvan Post leider was. Hovingh, *Johannes Post*, p. 264, noot 111.
- 2) A. de Vries, *Reis door de Nacht*, Nijkerk, ISBN 9026635338
- 3) Informatie van G. Braam.
- 4) Ministerie van Justitie, CABR, dossier G. Sybenga.
- 5) G. Braker, *Kroniek van de oorlogsjaren 1940-1945 in de gemeente Beilen*, Beilen, 1995, p. 54.
- 6) Hovingh, *Johannes Post*, p. 145-150.
- 7) Hovingh, *Johannes Post*, p. 96.
- 8) Dit is een pseudoniem, dat Anne de Vries in zijn boek gebruikte. Aangezien deze vrouw nog leeft, blijven wij ook gebruik maken van dit pseudoniem. De gegevens die wij voor dit tekstgedeelte gebruiken komen uit haar gerechtelijk dossier van het Ministerie van Justitie, CABR.
- 9) Braker, *Kroniek*, p. 79-80.
- 10) Braker, *Kroniek*, p. 75.
- 11) *Drentse en Asser Courant*, 1 april 1973.
- 12) Ministerie van Justitie, CABR, dossier W. de Groot.
- 13) Hovingh, *Johannes Post*, p. 133-134.
- 14) Ministerie van Justitie, CABR, dossier W. de Groot.